Lietas Nr.C71165018
Lietas arhīva Nr. CA-0061-22/7
ECLI:LV:VAT:2022:0317.C71165018.23.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2022.gada 17.martā

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnesis referents Dailis Lazdiņš, tiesnese Sandra Bakmane, tiesnesis Agris Bukavs

izskatīja rakstveida procesā civillietu Lauku atbalsta dienesta Lielrīgas reģionālās lauksaimniecības pārvaldes prasībā /ZS nosaukums A/un /pers. A/ interesēs pret /ZS nosaukums B/ par parāda piedziņu un /ZS nosaukums B/ pretprasību pret /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ par zaudējumu piedziņu sakarā ar /ZS nosaukums B/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas /datums/spriedumu.

Aprakstošā daļa

2018.gada 18.aprīlī prasītāja Lauku atbalsta dienesta Lielrīgas reģionālā lauksaimniecības pārvalde /ZS nosaukums A/" (turpmāk - ZS /ZS nosaukums A/) un /pers. A/ interesēs cēlusi tiesā prasību, kas 2019.gada 19.martā precizēta, pret /ZS nosaukums B/(turpmāk - ZS /ZS nosaukums B/) par parāda piedziņu, kurā lūdz:

- piedzīt no ZS /ZS nosaukums B/par labu ZS /ZS nosaukums A/ parādu 25402 EUR un likumiskos procentus 2159,12 EUR, kopā 27561,21 EUR;

- piedzīt no ZS/ZS nosaukums B/ par labu /pers. A/ parādu 2018,94 EUR un likumiskos procentus 171,64 EUR, kopā 2190,58 EUR.

Prasībā un tās precizējumos norādīti turpmāk minētie apstākļi un argumenti.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 127.panta trešo dalu, personas, kuras var celt prasību tiesā ir valsts vai pašvaldību iestādes vai personas, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta likuma 4.panta pirmās daļas 4.punktu un likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotajiem" 5.pantu Lauku atbalsta dienests pārstāv nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotāju intereses tiesā.

Savukārt saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2015.gada 12.februāra reglamenta 6.6.punktu Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde ir Lauku atbalsta dienesta struktūrvienība, kas pilda dienesta funkcijas noteiktā teritorijā.

Saskaņā ar likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotajiem" 1.panta 2.punktu, nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotāji (piegādātāji) - fiziskas vai juridiskas personas, kas nodarbojas ar lauksaimniecību un realizē pašu izaudzēto augu vai dzīvnieku valsts sākotnējo produkciju nepārstrādātā veidā, kā arī atbilstošas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības.

2018.gada 28.februārī ZS /ZS nosaukums A/Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālai lauksaimniecības pārvaldei iesniedza iesniegumu, kurā lūdza nodrošināt pārstāvniecību tiesā par parāda 25402,09 EUR apmērā piedziņu no atbildētājas par piegādāto pienu:

- laika posmā no 2018.gada 15.janvāra līdz 2018.gada 31.janvārim saskaņā ar 2018.gada 31.janvāra rēķinu Nr.ZS6/33 par 17424,02 EUR un 2017.gada 2.septembra pirkuma - pārdevuma līguma Nr.6 nosacījumiem, kurā līgumslēdzēji vienojušies, ka atbildētāja pārskaita pirkuma maksu ražotājas kontā 30 darba dienu laikā pēc norēķinu perioda beigām. Minētais termiņš ir pretrunā likuma 2.panta otrajai daļai, jo noslēgtajos līgumos paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas. Norēķins par piegādāto produkciju bija jāveic līdz 2018.gada 2.martam, taču šajā termiņā norēķins netika veikts;

- laika posmā no 2018.gada 1.februāra līdz 2018.gada 7.februārim saskaņā ar 2018.gada 7.februāra rēķinu Nr.ZS6/34 par 7978,07 EUR un 2017.gada 2.septembra pirkuma - pārdevuma līguma Nr.6 nosacījumiem, kurā līgumslēdzēji vienojušies, ka atbildētāja pārskaita pirkuma maksu ražotāja kontā 30 darba dienu laikā pēc norēķinu perioda beigām. Minētais termiņš ir pretrunā likuma 2.panta otrajai daļai, jo noslēgtajos līgumos paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas. Norēķins par piegādāto produkciju bija jāveic līdz 2018.gada 9.martam, taču tas netika veikts.

Lai gan atbildētājai tika atgādināts, (2018.gada 28.februāra vēstule Nr.09.1-9/18/204, samaksas termiņš līdz 2018.gada 12.martam), saistību atbildētāja nav izpildījusi. 2018.gada 4.aprīlī saņemti atbildētājas iebildumi, ka prasījums nav pamatots un ir noraidāms.

2018.gada 28.februārī ražotāja /pers. A/ Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālai lauksaimniecības pārvaldei iesniedza iesniegumu, kurā lūdza nodrošināt pārstāvniecību tiesā par parāda 2018,94 EUR piedziņu no atbildētājas par piegādāto pienu:

- laika posmā no 2018.gada 15.janvāra līdz 2018.gada 31.janvārim saskaņā ar 2018.gada 31.janvāra rēķinu Nr.GG7/33 par 1404,48 EUR un 2017.gada 2.septembra pirkuma - pārdevuma līguma Nr.7 nosacījumiem, kurā līgumslēdzēji vienojušies, ka atbildētāja pārskaita pirkuma maksu ražotājas kontā 30 darba dienu laikā pēc norēķinu perioda beigām. Minētais termiņš ir pretrunā likuma 2.panta otrajai daļai, jo noslēgtajos līgumos paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas. Norēķins par piegādāto produkciju bija jāveic līdz 2018.gada 2.martam, taču norēķins netika izdarīts;

- laika nosmā no 2018.gada 1.februāra līdz 2018.gada 7.februārim saskaņā ar 2018.gada 7.februāra rēķinu Nr.GG7/34 par 614,46 EUR un 2017.gada 2.septembra pirkuma - pārdevuma līguma Nr.7 nosacījumiem, kurā līgumslēdzēji vienojušies, ka atbildētāja pārskaita pirkuma maksu 30 darba dienu laikā pēc norēķinu perioda beigām. Minētais termiņš ir pretrunā likuma 2.panta otrajai daļai, jo noslēgtajos līgumos paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas. Norēķins par piegādāto produkciju bija jāveic līdz 2018.gada 9. martam, taču tas netika izdarīts.

Lai gan atbildētājai tika atgādināts, (2018.gada 28.februāra vēstule Nr.09.1-9/18/205, samaksas termiņš noteikts līdz 2018.gada 12.martam), atbildētāja savas saistības nav izpildījusi. 2018.gada 4.aprīlī saņemti atbildētājas iebildumi, ka prasījums nav pamatots un ir noraidāms.

Likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotajiem" 4.pantā noteikts - ja norēķini par produkcijas piegādi nav veikti 10 dienu laikā no produkcijas piegādes dienas vai noslēgtajā līgumā paredzētajā termiņā, komersants par nokavējumu maksā likumiskos procentus saskaņā ar Civillikumu.

Prasītāja norādījusi atbildētājai uz likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 2.panta otro daļu, ka noslēgtajos līgumos paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas, bet atbildētāja nav norēķinājusies ar ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ likumā noteiktajā termiņā. Prasītāja uzskata, ka atbildētājas un ražotāju noslēgtajos pirkuma - pārdevuma līgumos ir divi savstarpēji pretrunīgi samaksas termiņi - 2.6.punktā samaksas termiņš noteikts ne vēlāk kā 30 dienu laikā no kārtējā norēķinu perioda beigām, bet 3.1.3.punktā noteikts, ka pircēja pienākums ir līguma 2.7.punktā noteiktajā termiņā (norēķinu periods tiek noteikts 15 dienas) samaksāt ražotājam par piegādāto pienu. Atsaucoties uz 2.punktā minētajām pretrunām, Lauku atbalsta dienests sagatavojot brīdinājumu atbildētājai, vadījās no samaksas termiņa, kas ir atbilstošs likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" prasībām, tas ir 15 dienas no norēķinu perioda beigām jeb rēķina izrakstīšanas datuma.

Tā kā atbildētāja nav samaksājusi pirkuma maksu un radījusi zaudējumus, atbildētājai aprēķināti nokavējuma procenti uz likuma pamata pēc likmes 8% gadā virs procentu pamatlikmes (0,00%) par laiku no 2017.gada 1.jūlija līdz 2019.gada 26.martam, kas piedzenami no ZS /ZS nosaukums B/ par labu ZS /ZS nosaukums A/ 2159,12 EUR, bet /pers. A/ 171,64 EUR apmērā.

Prasība un tās precizējumi pamatoti uz Civillikuma 1473., 1512., 1587., 1753., 1759., 1760., 1765., 1775., 1779.pantu, Lauku atbalsta dienesta likuma 4.panta pirmās daļas 4. un 5.pantu.

Atbildētāja ZS /ZS nosaukums B/savā rakstveida paskaidrojumā tiesai norādījusi, ka prasību neatzīst un lūdz to noraidīt pilnīgi turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Atbildētāja konstatējusi, ka prasītāja /pers. A/ bez likumīga pamata ir vērsusies pie prasītājas ar iesniegumu par atbildētājas kavētiem maksājumiem līguma izpildē, tādējādi pārkāpjot līguma 3.5.2.punktu un likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 5.pantu, pretēji līgumā un likumā noteiktajam sniegusi ziņas par savstarpējiem norēķiniem bez tiesiska pamata, nepastāvot maksājuma kavējuma faktam, apzināti maldinājusi prasītāju, sniedzot nepatiesu informāciju par rēķinu apmaksas termiņa iestāšanos.

Atbildētāja norāda, ka ZS /ZS nosaukums A/u n /pers. A/ nav informējuši atbildētāju par līgumu laušanu atbilstoši 4.1.punktam, vienošanās par līgumu laušanu starp pusēm nav noslēgta, tādējādi atbildētājas ieskatā līgumi joprojām ir spēkā. Z/S /ZS nosaukums A/un /pers. A/ nav pildījušas ar līgumu uzņemtās saistības un pārtraukuši svaigpiena pārdošanu kopš 2018.gada 8.februāra, tādējādi traucējot atbildētājas uzņēmuma naudas plūsmu, kā arī apgrūtinot norēķinus ar piegādātājiem un citiem kreditoriem, kas savukārt radījis atbildētājai papildus izdevumus.

Atbildētāja pieprasījusi Z/S /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ atsākt līgumsaistību izpildi vai lauzt līgumus atbilstoši līgumu 4.1.punktam, sniegt paskaidrojumus par ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ iesniegumiem Lauku atbalsta dienesta Lielrīgas reģionālās lauksaimniecības pārvaldei un tos atsaukt, norādot uz līgumu 3.5.2.punkta pārkāpumu, kas dod tiesības ieturēt samaksu un vienpersoniski lauzt līgumu saskaņā ar 4.3.punktu.

2019.gada 20.novembrī ZS /ZS nosaukums B/ iesniegusi tiesā pretprasību, 2021.gada 2.februārī to papildinot un precizējot, pret ZS/ZS nosaukums A/ un /pers. A/ par zaudējumu piedziņu, kurā lūdz tiesu piedzīt zaudējumus no ZS /ZS nosaukums A/ 30558,85 EUR, bet no /pers. A/ 2054,38 EUR apmērā.

Pretprasībā norādīti turpmāk minētie apstākļi un argumenti.

Prasītājas Lauku atbalsta dienesta iesaiste pircēja un ražotāju strīdā neatbilst normatīvajiem aktiem un tiesību principiem, tāpēc pamatojoties uz Civilprocesa likuma 219.panta pirmās daļas 3.punktu, celtā prasība atstājama bez izskatīšanas, jo prasību prasītāju vārdā cēlusi persona, kura nav tam likumā noteiktajā kārtībā pilnvarota.

Lauku atbalsta dienesta likuma 4.panta ceturtā daļa noteic, ka Lauku atbalsta dienests pārstāv nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotāju intereses tiesā. Taču vienlaikus ir izslēgta jebkāda iespējama dalība privātpersonu pārstāvēšanā, ja šīs personas interesēm nav tiesiska pamatojuma jeb tās ir acīmredzami prettiesiskas.

Likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 5.panta izpratnē prasību var iesniegt tikai pie nosacījuma, ka šādai rīcībai ir tiesisks pamatojums - kavēta samaksa par piegādāto produkciju.

Lauku atbalsta dienests bija informēts, ka starp atbildētāju un ražotājiem ZS/ZS nosaukums A/ un /pers. A/ pastāv strīds par to, ka ražotāji nav pienācīgi pildījuši savas saistības pēc 2017.gada 2.septembra pirkuma - pārdevuma līgumiem Nr.6 un Nr.7. nosacījumiem. Abi līgumi bija spēkā līdz 2018.gada 20.decembrim.

Atbildētāja norāda, ka apmaksas termiņu tieši un nepārprotami nosaka līgumu 2.6.punkts - 30 darba dienu laikā no kārtējā norēķinu perioda beigām. Saskaņā ar līgumu 2.7.punktu norēķinu periods ir 15 dienas, t.i. no 1. līdz 15. datumam un no 16.datuma līdz mēneša beigām. Tādējādi atbildētājas ieskatā līgumu 3.1.1.punktā minētā atsauce uz līgumu 2.7.punktu ir lasāma tikai kontekstā un kopā ar 2.6.punktā noteikto, nevis atsevišķi.

Atbildētāja secinājusi, ka norēķinos ar ražotājiem atbildētāja nav kavējusi maksājumu veikšanu un nepiekrīt prasītājas izteiktajam apgalvojumam, ka līgumā ir minēti pretrunīgi apmaksas termiņi.

Pretprasībā norādīts, ka ražotāji ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ bez likumīga pamata vērsās pie trešās personas Lauku atbalsta dienesta pārvaldes ar iesniegumiem par atbildētājas kavētiem maksājumiem līgumu izpildē, apzināti maldinot, ka rēķinu apmaksas termiņš iestājies 2018.gada 22.februārī. Tādējādi ražotāji pārkāpa līgumu 3.5.2.punktu, kurā līdzēji apņēmās aizsargāt, neizplatīt un bez iepriekšējas savstarpējas saskaņošanas neizpaust trešajām personām līguma saturu vai citu ar tā izpildi saistītu dokumentu saturu. Līguma 3.5.2.punktā norādītā informācija atbilst Komerclikuma 19.panta pirmajā daļā noteiktajai komercnoslēpuma definīcijai. Tādējādi prasītājiem ir/bija tiesības vērsties pret ražotājiem, pamatojoties uz Komerclikuma 19.panta trešo daļu un prasīt zaudējumu atlīdzību.

Piena piegādes nosacījumi un norēķinu kārtība noteikta līgumu Nr.6 un Nr.7 2.sadaļā, kuras 2.4.punkts nosaka, ka īpašuma tiesības no ražotāja uz pircēju pāriet ar piena pieņemšanas pavaddokumenta, kuru paraksta līdzēji vai to pilnvarotie pārstāvji, parakstīšanas brīdi. Līgumu 2.6.punktā noteikts samaksas termiņš; norēķinu periods atrunāts līgumu 2.7.punktā.

Saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem ZS/ZS nosaukums A/ laika periodā no 2017.gada 2. septembra līdz 2018.gada 7.februārim piegādāja atbildētājai 488032 kg piena.

Aprēķinot negūto/atrauto peļņu no ZS /ZS nosaukums A/, izmantota 2017.gada septembrī, oktobrī, novembrī, decembrī, 2018.gada janvārī un februārī iepirktā svaigpiena cena par vienu kilogramu un nodotās piena cenas par vienu kg starpība. Par 2017.gada novembri iegūtā starpība veido 3000,04 EUR, par 2017.gada oktobri 3565,34 EUR, par 2017.gada novembri 3661,62 EUR, par 2017.gada decembri 3139,68 EUR, par 2018.gada janvāri 2478,14 EUR, par 2018.gada februāri sakarā ar to, ka ZS /ZS nosaukums A/ ierakstīja februāra pavadzīmē janvāra otrās puses cenu, kas nav atbilstoša februāra patiesajai cenai, izveidojās peļņa 601,88 EUR, kas samazina iegūto starpību un tādējādi vidējā starpība mēnesī veidojas 2540,49 EUR apmērā (3000,04+3565,34+3661,62+3139,68+2478,14-601,88)/6. Pareizinot vidējo mēneša iegūto starpību par 11 mēnešiem, ZS /ZS nosaukums A/ radījusi atbildētājai zaudējumus (negūto peļņu) 27945,39 EUR apmērā.

Savukārt, aprēķinot /pers. A/ nodarītos zaudējumus, aprēķinam izmantots 2017.gada septembrī, oktobrī, novembrī, decembrī, 2018.gada janvārī un februārī iepirktā svaigpiena cena par vienu kg un nodoto cenu par vienu kg starpība. Par 2017.gada novembri iegūtā starpība veido 304,16 EUR, par 2017.gada oktobri 312,79 EUR, par 2017.gada novembri 118,89 EUR, par 2017.gada decembri 100,52 EUR, par 2018.gada janvāri 242,71 EUR, par 2018.gada februāri sakarā ar to, ka /pers. A/ ierakstīja februāra pavadzīmē janvāra otrās puses cenu, kas nav atbilstoša februāra patiesajai cenai, izveidojās peļņa 56,09 EUR, kas samazina starpību, tādējādi līdz ar to vidējā starpība mēnesī veidojas 170,50 EUR apmērā. (304,16+312,79+118,89+100,52+242,71-56,09)/6. Pareizinot vidējo mēneša iegūto starpību par 11 mēnešiem, /pers. A/ radījusi atbildētājai zaudējumus (negūto peļņu) 1875,50 EUR apmērā.

Pretprasība pamatota ar Civillikuma 473., 1512., 1587., 1775., 1779. un 1779.^{1}pantu.

/pers. A/ savā rakstveida paskaidrojumā par pretprasību norādījusi, ka uzskata to par nepamatotu un noraidāmu turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Lai iestātos Civillikuma 1779.pantā paredzētais zaudējumu atlīdzināšanas pienākums, ir jākonstatē, ka vienlaikus pastāv vairāki apstākļi, tostarp, ir jākonstatē zaudējumu esība kā tāda, tomēr šajā gadījumā /pers. A/ nav nodarījusi nekādus zaudējumus ZS /ZS nosaukums B/.

ZS/ZS nosaukums B/ zaudējumus atrautās peļņas veidā vēlas piedzīt, pamatojoties uz apstākli, ka /pers. A/ nav pildījusi no līguma izrietošās saistības, pieļāvusi līguma noteikumu pārkāpumu.

Pretprasības iesniedzējas ieskatā līgums joprojām bija spēkā, jo netika konstatēts, ka /pers. A/ būtu informējusi ZS /ZS nosaukums B/ par līguma laušanu, kā arī atbilstoši līguma 4.1.punktam netika noslēgta rakstveida vienošanās par līguma laušanu. Vienlaikus tiek apgalvots, ka /pers. A/ ir pārtraukusi piena pārdošanu jau kopš 2018.gada 8.februāra.

/pers. A/ norāda, ka atbilstoši līgumu 1.2.punktam piena pieņemšanas vieta ir /adrese/. Līdz ar to faktiski uz līguma izpildi vērstā darbība un vēlme iegādāties pienu ir brīdis, kad ZS/ZS nosaukums B/ ierodas piena pieņemšanas vietā un to nopērk, taču ZS /ZS nosaukums B/ pēc piena uz līgumā norādīto vietu nav braukusi, līdz ar to netieši norādot, ka no līguma izrietošo saistību izpilde atbildētājai ir kļuvusi neizdevīga, un tā vairs nevēlas iegādāties pienu no /pers. A/. Uzskata, ka tieši Z/S /ZS nosaukums B/ ir pārtraukusi līguma izpildi.

Vērtējot līguma saturisko tvērumu, /pers. A/ ieskatā no līguma neizriet pušu vienošanās par konkrētiem saražotā piena daudzumiem vai apjomu, kuru viņa būtu apņēmusies saražot un pārdot ZS /ZS nosaukums B/ un kuru nesaņemšanas rezultātā pircējs varētu izvirzīt zaudējumu prasību.

Tāpat/prers.A/ norāda, ka līdz pretprasības celšanas brīdim atbildētāja nav viņai iesniegusi nekādus zaudējumu aprēķinus, vai no atbildētājas puses būtu veiktas jebkādas darbības šādu zaudējumu samazināšanai, kā to noteic Civillikuma 1776.pants. Tāpat ZS/ZS nosaukums B/ nav vienpusēji lauzusi līgumu, kaut gan ar līguma 4.3.punktu atbildētājai šādas tiesības bija piešķirtas. Tādējādi pie šādiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem atbildētājas rīcība, pieprasot zaudējumus no prasītājas, /pers. A/ ieskatā ir vērtējama kā tiesību izlietošana pretēji labai ticībai saskaņā ar Civillikuma 1.pantu.

ZS /ZS nosaukums A/ savā rakstveida paskaidrojumā par pretprasību norāda, ka to uzskata par nepamatotu un lūdz noraidīt turpmāk minēto apstākļu un apsvērumu dēļ.

ZS /ZS nosaukums A/ ieskatā līgumiskā attiecība starp pusēm faktiski beidza pastāvēt ar 2018.gada 8.februāri, kad ZS /ZS nosaukums B/ pēc ZS /ZS nosaukums A/ paziņojuma par vienpusēju atkāpšanos no līguma pārtrauca ierasties pēc piena.

ZS /ZS nosaukums A/ uzskata, ka atbildētāja nepareizi interpretē līguma 4.1.punktu, kas nosaka līguma laušanas kārtību, abām pusēm par to rakstiski vienojoties, uzdodot par to vienam līdzējam otru līdzēju rakstiski informēt 20 darba dienu laikā.

Norādīts, ka šajā līguma punktā dotais termiņš attiecas uz laiku, kādā vienai līgumslēdzējpusei būtu jāatbild uz otras līgumslēdzējpuses piedāvājumu vienoties par līguma laušanu un jānoslēdz rakstveida vienošanās. Šāda termiņa sākumpunkts nav skaidrs un nav noteikts līgumā, tādējādi liecinot par to, ka līguma 4.1.punktā norādītais termiņš tiek dots otrai pusei atbildēt uz pirmās puses piedāvājumu lauzt līgumu un noslēgt rakstveida vienošanos par līguma laušanu. Termiņa sākumpunkts tiek uzsākts ar brīdi, kad viena puse ir paziņojusi otrai par vēlmi lauzt līgumu.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 17.septembra spriedumu prasība apmierināta pilnīgi.

Tiesa nosprieda piedzīt no /ZS nosaukums B/ par labu /ZS nosaukums A/ parāda pamatsummu 25402,09 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 2159,12 EUR par laiku līdz 2019.gada 26.martam un ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 1425 EUR, kopā 28986,21 EUR.

Nosprieda piedzīt no/ZS nosaukums B/" par labu /pers. A/ parāda pamatsummu 2018,94 EUR, likumiskos nokavējuma

procentus 171,64 EUR par laiku līdz 2019.gada 26.martam, kopā 2190,58 EUR.

Ar spriedumu noteiktas zemnieku saimniecībai /ZS nosaukums A/un /pers. A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos astoņus procentpunktus virs galējās procentu pamatlikmes (1765.p.3.d.) gadā, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās, no neatmaksātās parāda pamatsummas, ievērojot Civillikuma 1763.pantā minētos procentu pieauguma ierobežojumus.

Tiesa pilnīgi noraidījusi pretprasību.

Tiesa pamatojusi spriedumu uz turpmāk norādītiem apstākļiem un argumentiem.

2018.gada 28.februārī Z S /ZS nosaukums A/ īpašniece /pers. E/ iesniedza iesniegumu Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē, kurā lūdza pārstāvēt viņas intereses tiesā, jo pircēja ZS /ZS nosaukums B/ nav samaksājusi par piegādāto nepārstrādāto lauksaimniecības produkciju 25402,09 EUR. Iesniegumam pievienoti darījumu apliecinoši dokumenti.

2018.gada 28.februārī Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē iesniegumu iesniedza arī /pers. A/, kurā lūdza viņas intereses pārstāvēt tiesā, jo pircēja ZS /ZS nosaukums B/ nav samaksājusi par piegādāto nepārstrādāto lauksaimniecības produkciju 2018,94 EUR. Iesniegumam arī pievienoti darījumu apliecinoši dokumenti.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 127.panta trešo daļu, personas, kuras var celt prasību tiesā ir prokurors, valsts vai pašvaldību iestādes vai personas, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

Lauku atbalsta dienesta likuma 4.panta pirmajā daļā noteiktas dienesta funkcijas, tostarp pārstāvēt nepārstrādātās lauksaimniecības produktu ražotāju intereses tiesā.

Atbilstoši likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 1.panta 2.punktu, nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotāji (piegādātāji) ir fiziskās vai juridiskās personas, kas nodarbojas ar lauksaimniecību un realizē pašu izaudzēto augu vai dzīvnieku valsts sākotnējo produkciju nepārstrādātā veidā. Šā likuma 5.pantā noteikts, ka Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienests ir tiesīgs saņemt no komersantiem informāciju par piegādāto un termiņā nesamaksāto produkciju un iesniegt tiesā prasību produkcijas ražotāju (piegādātāju) interešu aizstāvībai.

Tādējādi Lauku atbalsta dienestam tiesības aizstāvēt tiesā nepārstrādātās lauksaimniecības produktu ražotāju intereses ir noteiktas ar likumu un šai aizsardzībai jābūt vērstai uz ražotāja interešu aizsardzību.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumu Nr.876 "Lauku atbalsta dienesta nolikums" 5.punktu, Lauku atbalsta dienests sastāv no centrālās struktūrvienības un deviņām struktūrvienībām - reģionālām lauksaimniecības pārvaldēm.

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta Lielrīgas reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2017.gada 3.aprīļa Reglamenta 6.6.punktu Lielrīgas reģionālā lauksaimniecības pārvalde ir Dienesta struktūrvienība, kas nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotāju intereses pārstāv tiesā.

Tiesa atzinusi, ka atbilstoši tiesiskajam regulējumam Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde iesniedza tiesā prasību ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ interesēs, pret ZS /ZS nosaukums B/, lūdzot piedzīt no ZS /ZS nosaukums B/ par labu ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ parādu par piegādāto svaigpienu un likumiskos nokavējuma procentus.

Lietā noskaidrots, ka 2017.gada 2.septembrī starp ZS /ZS nosaukums B/un ZS /ZS nosaukums A/ un starp ZS /ZS nosaukums B/ un /pers. A/ noslēgti pirkuma - pārdevuma līgumi par piena ražošanu un pārdošanu, attiecīgi ar Nr.6 un Nr.7. Līgumslēdzēji vienojušies, ka līgumcena par pienu tiek noteikta cenu saskaņošanas protokolos, kas pievienoti līgumiem.

Tiesa secinājusi, ka līgumslēdzēji nodibinājuši saistību tiesiskās attiecības, kas apspriežamas pēc pirkuma līguma tiesiskajām attiecībām - ZS/ZS nosaukums A/ un /pers. A/ apņēmās ražot pienu un pārdot, bet ZS /ZS nosaukums B/ to pirkt, samaksājot noteiktu līgumcenu, par ko lietā starp pusēm strīds nepastāv.

Civillikuma 2021.pants noteic, ka no pirkuma līguma izceļas abām pusēm savstarpējas prasījuma tiesības kā uz līguma izpildīšanu, tā arī uz zaudējumu atlīdzību.

Tiesa secinājusi, ka lietā nav strīda, ka no 2018.gada 15.janvāra līdz 2018.gada 31.janvārim ZS /ZS nosaukums A/ pārdeva ZS /ZS nosaukums B/pienu 49214 kg par kopējo summu 17424,02 EUR, kas pierādīts ar 2018.gada 31.janvāra rēķinu Nr.ZS6/33, kura samaksas termiņš noteikts līdz 2018.gada 14.februārim, bet savukārt no 2018.gada 1.februāra līdz 2018.gada 7.februārim pārdeva ZS /ZS nosaukums B/ pienu 22534 kg par kopējo summu 7978,07 EUR, kas pierādīts ar 2018.gada 7.februāra rēķinu Nr.ZS6/34, kura samaksas termiņš noteikts līdz 2018.gada 24.februārim.

Lietā nav arī strīda par to, ka no 2018.gada 15.janvāra līdz 2018.gada 31.janvārim /pers. A/ pārdeva ZS /ZS nosaukums B/ pienu 4800 kg par kopējo summu 1404,48 EUR kas pierādīts ar 2018.gada 31.janvāra rēķinu Nr.GG7/33, kura samaksas termiņš norādīts līdz 2018.gada 14.februārim un no 2018.gada 1.februāra līdz 2018.gada 7.februārim pārdeva ZS /ZS nosaukums B/ pienu 2100 kg par kopējo summu 614,46 EUR, kas pierādīts ar 2018.gada 7.februāra rēķinu Nr.GG7/34, kura samaksas termiņš norādīts līdz 2018.gada 24.februārim.

Tiesas sēdē nodibināts, ka pienu rēķinos norādītajā apjomā ZS /ZS nosaukums B/ no ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ ir pieņēmusi, bet ražotājiem par to nav samaksājusi.

Atbilstoši Civillikuma 1431.pantam, akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.

Līgumu 2.6.punktā noteikts, ka ZS /ZS nosaukums B/ apņēmās ražotājiem par piegādāto pienu samaksāt ne vēlāk kā 30 darba dienu laikā no kārtējā norēķinu perioda beigām, naudu ieskaitot ražotāja kontā, kas norādīts līgumā 8.punktā. Par samaksas veikšanas dienu tiek uzskatīta diena, kad banka veikusi atzīmi uz maksājuma dokumenta. Līgumu 2.7.punktā noteikts, ka norēķinu periods tiek noteikts 15 dienas, tas ir, no 1. līdz 15.datumam un no 16.datuma līdz mēneša beigām. Savukārt līgumu 3.1.1.punktā noteikts pircējas ZS /ZS nosaukums B/ pienākums līguma 2.7.punktā noteiktajā termiņā samaksāt ražotājam par piegādāto pienu.

Lietā nav strīda, ka ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ 2018.gada 31.janvāra un 2018.gada 7.februāra izrakstītos rēķinus, kuros norādīti samaksas termiņi - attiecīgi 2018.gada 14.februāris un 2018.gada 24.februāris, saņēmis ZS /ZS nosaukums B/ īpašnieks /pers. I/, un par rēķinos norādīto samaksas termiņu neatbilstību līgumu noteikumiem iebildumus nav cēlis. Iebildumi tika celti tikai pēc 2018.gada 28.februāra Lauku atbalsta dienesta brīdinājumu saņemšanas.

Tiesa atzinusi, ka ZS /ZS nosaukums A/un /pers. A/ arī iepriekš izrakstītajos rēķinos par nodoto pienu ir norādījušas samaksas termiņu līdz 15 dienām, un ZS /ZS nosaukums B/ norādītajos termiņos ir iekļāvusies, kas apstiprinās ar ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ izrakstītajiem rēķiniem un ZS /ZS nosaukums B/ rēķinu apmaksas dokumentiem, kas atrodas lietas materiālos.

Starp pusēm ir strīds par to, vai izrakstītajos rēķinos norādītais samaksas termiņš atbilst noslēgto līgumu noteikumiem.

Likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 2.pantā noteikts, ka noslēgtajos līgumos starp nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotāju un komersantu, kas nodarbojas ar produkcijas pārstrādi, tirdzniecību vai izmanto produkciju savas saimnieciskās darbības veikšanai, paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas.

Tiesa atzinusi, ka līgumu 2.6. un 2.7.punktā paredzētais - pircējs par ražotāja piegādāto pienu samaksu veic ne vēlāk kā 15 dienu (norēķinu periods) un vēl 30 darba dienu laikā no kārtējā norēķinu perioda beigām, neatbilst likumā noteiktajam obligātajam samaksas termiņa ierobežojumam.

Tiesa pievienojusies Vidzemes apgabaltiesas atziņai spriedumā līdzīgā lietā Lauku atbalsta dienesta celtā prasībā cita piena ražotāja interesēs pret ZS /ZS nosaukums B/, kuras spriedums stājies likumīgā spēkā 2021.gada 1.februārī, kad Senāts ar 2021.gada 1.februāra rīcības sēdes lēmumu atteicis pieņemt ZS /ZS nosaukums B/ kasācijas sūdzību, norādīts, ka likums aizliedz pasliktināt nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas apmaksas nosacījumus, noslēdzot līgumu, samaksas par produkciju termiņa aprēķins veicams, ievērojot likuma nosacījumus, proti, no produkcijas piegādes dienas. Līdz ar to nevar atzīt par pamatotu atbildētājas atsauci uz līguma 2.4.punktu, kas noteic, ka īpašuma tiesības no ražotāja uz pircēju pāriet ar piena pieņemšanas pavaddokumenta, kuru paraksta līdzēji vai to pilnvarotie pārstāvji, parakstīšanas brīdi, un secīgi saistīt samaksas termiņa aprēķināšanu ar pavadzīmes saņemšanas datumu" *(skat. Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 9.oktobra spriedums lietā CA-0191-20/11).*

Līdz ar to tiesa atzinusi, ka atbildētājas rēķinu apmaksas termiņa aprēķins, summējot līgumu 2.6. un 2.7.punktā noteiktos apmaksas termiņus, beidzas pēc 45 dienām no to izrakstīšanas, ir nepamatots un neatbilst likumā noteiktajiem ierobežojumiem.

Tiesa uzskatījusi, ka atbildētājai 2018.gada 31.janvārī izrakstīto rēķinu samaksa bija jāveic līdz 2018.gada 14.februārim un 2018.gada 7.februārī izrakstīto rēķinu apmaksa bija jāveic līdz 2018.gada 24.februārim, kā tas noteikts ražotāju izrakstītajos rēķinos.

Iebildumus pret prasību ZS /ZS nosaukums B/ pamato ar apstākli, ka ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ pārkāpušas noslēgto līgumu 3.5.2.punktu, tāpēc piemērojot līgumu 4.3.punktu, ZS /ZS nosaukums B/ ir tiesīga ignorēt viena norēķina perioda summu par piegādāto pienu, kā arī vienpersoniski lauzt minētos līgumus.

Noslēgto līgumu 3.2.5.punktā līdzēji apņēmās aizsargāt, neizplatīt un bez iepriekšējas savstarpējas saskaņošanas neizpaust trešajām personām līgumu saturu vai citu ar to izpildi saistītu dokumentu saturu, kā arī tehniski, komerciāla un jebkāda rakstura informāciju par otra līdzēja darbību, kas kļuvusi tiem pieejama līgumos noteikto saistību izpildes gaitā, izņemot gadījumu, ja šīs informācijas izpaušanu paredz Latvijas Republikā saistošie normatīvie akti.

Tiesa secinājusi, ka ar ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ iesniegumu Lauku atbalsta dienestam kopijām, kas pievienotas lietā, ir pierādīts, ka tie iesniegti 2018.gada 28.februārī, tas ir, pēc rēķinu apmaksas termiņa iestāšanās. Līdz ar to tiesas ieskatā ir ievērots likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 5.pants, jo informāciju Lauku atbalsta dienests saņēma par ZS /ZS nosaukums B/ piegādāto un termiņā nesamaksāto produkciju. Tādējādi ZS/ZS nosaukums A/ un /pers. A/ izmantoja likumā noteiktajā kārtībā ražotājam piešķirtās tiesības, un šāda rīcība nav atzīstama par līgumu 3.5.2.punkta pārkāpumu.

Tiesa atzinusi par nepamatotiem atbildētājas apsvērumus par līgumu 4.3.punkta piemērošanu, kas piešķir atbildētājai ignorēt viena norēķina perioda summu par piegādāto pienu.

Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesības atkāpties no līguma, kaut arī otrai atlīdzinot zaudējumus.

Civillikuma 2033.pantā teikts, ka pircējam vispirms ir jāsamaksā pirkuma maksa, kas, ja pirkums nav noslēgts uz kredītu vai, ja samaksai nav norunāti sevišķi termiņi, ir jāizdara tūliņ, lietu nododot. Savukārt Civillikuma 1828.pantā paredzēts, ja izpildījumam noteikts laiks, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot kreditora atgādinājumu.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzinusi, ka saistību izpildes termiņš ir iestājies un atbildētājai bija pienākums pilnā apmērā norēķināties ar ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ pēc izrakstītajiem rēķiniem par pārdoto svaigpienu, līdz ar ko no ZS /ZS nosaukums B/ par labu ZS /ZS nosaukums A/ piedzenams parāds 25402,09 EUR, bet par labu /pers. A/ parāds 2018,94 EUR apmērā.

Tiesa norādījusi un citējusi spriedumā Civillikuma 1770., 1772. nn 1779.pantu, kas formulē zaudējumu jēdzienu, nosaka to aprēķināšanas kārtību un atlīdzības pienākumu.

Par zaudējumu atlīdzību profesors K.Torgāns norādījis, ka, lai iestātos civiltiesiskā atbildība, ir jākonstatē trīs priekšnoteikumi: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa, 2) zaudējumu esamība; 3) cēlonisks sakars starp zaudējumiem un neatļauto rīcību (skatīt: Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 209. lpp.).

Iztrūkstot kādam no minētajiem pamatiem, zaudējumu atlīdzības pienākums neiestājas. Zaudējumu esība jāpierāda pretprasības iesniedzējai ZS "/ZS nosaukums B/

Zaudējumu aprēķins lietā pamatots ar 2020.gada 3.decembra eksperta atzinumu par norēķiniem ekspertīzes veikšanai, ko veikusi tiesu eksperte /pers. M/.

Zaudējumu apmēri 30558,85 EUR, ko pretprasības iesniedzējas ieskatā nodarījusi ZS /ZS nosaukums A/ un 2054,38 EUR, ko nodarījusi /pers. A/, aprēķināti pamatojoties uz ekspertei iesniegtajiem dokumentiem: 1) pirkuma - pārdevuma līgumu Nr.6 starp ZS /ZS nosaukums B/un ZS /ZS nosaukums A/, 2) pirkuma - pārdevuma līgumu Nr.7 starp ZS /ZS nosaukums B/ un /pers. A/, 3) ZS /ZS nosaukums A/ rēķiniem par piegādāto pienu laika posmā no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 7.februārim, 4) /pers. A/ rēķiniem par piegādāto pienu no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 7.februārim, 5) ZS /ZS nosaukums B/ rēķiniem par realizēto pienu no 2017.gada 1.septembra līdz 2018.gada 11.februārim.

Ekspertes atzinumā minēts, ka zaudējumu aprēķins veikts pēc loģikas, ņemot vērā sadarbības rezultātu līdz 2018.gada 8.februārim. Eksperte balstās uz pieņēmumu, ka, ja līgumu saistības netiktu pārtrauktas, arī turpmākajā sadarbības periodā (notikumu parastās attīstības gaita), tas ir līdz 2018.gada 20.decembrim, ZS /ZS nosaukums B/ gūtu finansiālu ieguvumu jeb peļņu.

Judikatūrā atzīts, ka atbilstoši Civillikuma 1787.pantam, aprēķinot atrauto peļņu, nav jāņem par pamatu tikai varbūtības, bet nedrīkst būt šaubu, vai vismaz jābūt pierādītam līdz tiesisku pierādījumu ticamības pakāpei, ka šāds pametums cēlies, tieši vai netieši (1773.pants), no tās darbības vai bezdarbības, ar ko zaudējums nodarīts.

Analizējot atrautās peļņas pierādīšanas un aprēķināšanas aspektus, Senāts ir atzinis, ka ir jāpierāda sakars starp to, ka peļņa tika zaudēta tieši parādnieka darbības dēļ, ka tieši tā ir radījusi kreditoram galvenos jeb pamatzaudējumus. Turklāt svarīgi spēt pierādīt, ka reāli pastāv peļņas atrāvums un tam var izmantot visus tiesiskās pierādīšanas līdzekļus *(sk. Senāta 2018.gada 14.septembra*

sprieduma lietā Nr.SKC-245/2018, 15.2.punktu).

Sagaidāmās peļņas atrāvuma (zudušā labuma, negūtās peļņas) apmēra noteikšana balstās, galvenokārt, uz ekonomiskiem aprēķiniem. Lai noteiktu sagaidāmās peļņas atrāvumu, ir jāanalizē nevis realizētā saimnieciskā darbība, bet gan plānotā, taču nenotikusī saimnieciskā darbība, ņemot vērā dažādus faktorus, kas var ietekmēt peļņu. Lai noskaidrotu peļņu attiecīgajā saimnieciskās darbības segmentā, no ieņēmuma jāatskaita ražošanas un realizācijas izdevumi, maksājamie nodokļi. Pārbaudot sagaidāmās peļņas atrāvuma aprēķinu, tiesai ir jāvērtē pierādījumi, kas to pamato, tajā skaitā arī grāmatvedības pirmdokumenti *(sk. Senāta 2015.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr.SKC-131/2015 (C24083209) 6.3.punktu).*

Arī juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka sagaidāmās peļņas atrāvums (zudušais labums, negūtā peļņa) ir lielums, kas raksturo pietiekami droši paredzamas peļņas samazinājumu sakarā ar tiesību aizskārumu tās apmēra noteikšana, galvenokārt, balstās uz ekonomiskiem aprēķiniem, ņemot vērā dažādus tirgus faktorus, kas konkrētos apstākļos var palielināt vai samazināt peļņu *(skat. Torgāns K., Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. Tiesu namu aģentūra, Rīga, 2006, 242.lpp., Senāta Civillietu departamenta 2020.gada 27.maija spriedums lietā Nr.SKC-309/2020.).*

Tiesa secinājusi, ka ekspertes rīcībā nebija nodoti dokumenti par ražošanas un realizācijas izdevumiem un maksājamiem nodokļiem, tāpēc šādi izdevumi no aprēķinātajiem finansiālajiem ieguvumiem nav atskaitīti, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka aprēķināta negūtā/atrautā peļņa. Peļņu veido no produkta pārdošanas iegūtie ieņēmumi pēc nodokļu un citu izmaksu atskaitīšanas.

ZS/ZS nosaukums B/ ar ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ 2017.gada 2.septembrī noslēgto līgumu termiņš noteikts līdz 2018.gada 20.decembrim, un pretprasības iesniedzēja uzskata, ka līgumi netika lauzti līdz minētajam datumam, jo netika izpildīti līguma 4.1.punkta noteikumi, kas paredz, ka līgumu var lauzt abām pusēm rakstiski vienojoties. Par to viens līgumslēdzējs rakstiski informē otru 20 darba dienu laikā. Šī rakstiskā vienošanās kļūst par līguma neatņemamu sastāvdaļu.

Saskaņā ar Civillikuma 1432.pantu, kas klusējot vai noteikti izteic savu piekrišanu, tas ar to ir pieņēmis darbību ar visām tās tiesiskām sekām un nevar vairs vēlāk savu piekrišanu ierobežot.

Tiesa uzskatījusi, ka ar savām darbībām 2018.gada 8.februārī ZS /ZS nosaukums B/, klusējot lauza ar ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ noslēgtos līgumus, jo nav iesniegti pierādījumi lietā, ka ZS /ZS nosaukums B/ būtu turpinājusi pildīt līgumu nosacījumus - braukusi pie ražotājas iepirkt svaigpienu, ka ZS /ZS nosaukums B/ būtu cēlusi jebkādus iebildumus vai rīkojusies, lai mazinātu zaudējumus, kā to paredz Civillikuma 1776.pants.

Tiesa secinājusi, ka lietas izskatīšanas laikā noskaidrotos apstākļos atbildētājai ZS /ZS nosaukums B/ nav radušies zaudējumi, kuros būtu vainojama ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/, jo nav konstatēti priekšnoteikumi zaudējumu piedziņai no ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/, līdz ar ko tiesa pretprasību noraidījusi pilnīgi.

Tiesa norādījusi, ka visi prasītāju un atbildētāja pilnvaroto pārstāvju norādītie argumenti netiek vērtēti, ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas. Eiropas Cilvēktiesību tiesa vairākkārt atzinusi, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu *(sk., piemēram, 61.punktu 1994.gada 19.aprīļa spriedumā "Van de Hurk vs The Netherlands" (iesnieguma Nr.16034/90)).*

Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986.gada 13.oktobra lēmumu lietā 10153/82 Austria).*

Tiesa apmierinājusi prasītāju lūgumu par likumisko nokavējuma procentu pēc likmes astoņi procentpunkti virs procentu pamatlikmes gadā piedziņu no ZS /ZS nosaukums B/par labu ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/.

Civillikuma 1652.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

No lietā iesniegtajiem pierādījumiem apstiprinās apstāklis, ka ZS /ZS nosaukums B/ pieļāva saistības izpildes nokavējumu. Turklāt rēķini nav apmaksāti joprojām.

Civillikuma 1765.panta otrā daļa noteic, ka likumisko procentu apmērs par tādu naudas parāda samaksas nokavējumu, kas kā atlīdzība nolīgta līgumā par [..] pirkumu [..], ir astoņi procentpunkti virs procentu pamatlikmes (1765.p.3.d.) gadā, [..]. Savukārt Civillikuma 1765.panta trešajā daļā noteikts, ka procentu pamatlikme ir galējā procentu likme, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktās pēdējās galvenās refinansēšanas operācijas. Attiecīgā pusgada pirmajā kalendāra dienā spēkā esošo procentu pamatlikmi piemēro turpmākos sešus mēnešus.

ZS /ZS nosaukums A/ labā no ZS /ZS nosaukums B/ tiesa piedzinusi likumiskos nokavējuma procentus, kas aprēķināti līdz 2019.gada 26.martam pēc likmes 8% gadā (procentu pamatlikme 0,00%) pēc 2018.gada 31.janvāra rēķina Nr.ZS6/33, sākot no 2018.gada 2.marta par viena gada 25 dienu nokavējumu 1489,39 EUR un pēc 2018.gada 7.februāra rēķina Nr.ZS6/34, sākot no 2018gada 9.marta par viena gada 18 dienu nokavējumu 669,73 EUR, kopā 2159,12 EUR.

/pers. A/ labā tiesa piedzinusi no ZS /ZS nosaukums B/likumiskos nokavējuma procentus, ka aprēķināti līdz 2019.gada 26.martam pēc likmes 8% gadā (procentu pamatlikme 0,00%) pēc 2018.gada 31.janvāra rēķina Nr.GG7/33, sākot no 2018.gada 2.marta par viena gada 25 dienu nokavējumu 120,06 EUR un pēc 2018.gada 7.februāra rēķina Nr.GG7/34, sākot no 2018.gada 9.martu par viena gada 18 dienu nokavējumu 51,58 EUR, kopā 171,64 EUR.

Prasītāja, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta otro daļu, ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 33.panta otrās daļas 1. un 3.punktam šajā lietā ir valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu nosūtīšanu un piegādāšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Tā kā prasība ir apmierināta pilnīgi, tiesa piedzinusi no atbildētājas valsts labā valsts nodevu 1220,72 EUR, kas aprēķināta no prasības kopsummas 29751,79 EUR, piemērojot Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta "d" apakšpunktu.

Tā kā pretprasība tiek noraidīta pilnīgi, tās iesniedzējam tiesas izdevumi (valsts nodeva 1541,79 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9,40 EUR) netiek atlīdzināti.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktu, panta otro un ceturto daļu tiesa piedzinusi no ZS /ZS nosaukums B/ tiesāšanās izdevumus - ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta Kaspara Novicāna palīdzības samaksai ZS /ZS nosaukums A/ 1425 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta otro un trešo daļu, un Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu ZS /ZS nosaukums A/ un

/pers. A/ noteikta tiesība par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos procentus astoņu procentpunktu apmērā virs galējās procentu pamatlikmes (1765.p.3.d.) gadā, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās, no neatmaksātās parāda pamatsummas, ievērojot Civillikuma 1763.pantā minētos procentu pieauguma ierobežojumus.

Par Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 17.septembra spriedumu atbildētāja ZS /ZS nosaukums B/ iesniegusi apelācijas sūdzību, kurā norāda turpmāk minētos apstākļus un apsvērumus.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pārsūdz spriedumu pilnā apjomā.

Pirmās instances tiesa lietā nepareizi konstatējusi faktus un nepareizi novērtējusi pierādījumus, nepareizi novērtējusi lietas apstākļus, kas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas.

Pirkuma - pārdevuma līgumos izpildes termiņš noteikts līdz 2018.gada 20.decembrim.

Tāpat līgumos noteikts, ka par piegādāto pienu pircējs samaksā ražotājam ne vēlāk kā 30 darba dienu laikā no kārtējā norēķinu perioda beigām, norēķinu periods 15 dienas, t.i., no 1.līdz 15.datumam un no 16.datuma līdz mēneša beigām.

Atbildētāja uzskata, ka tiesa spriedumā nepareizi ir vērtējusi faktiskos lietas apstākļus kopsakarā ar pierādījumiem, tādējādi pārkāpjot Civilprocesa likuma 97.panta nosacījumus.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 29.aprīļa spriedumu civillietā Nr.C71144621 ir noteikta ZS /ZS nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesa īstenošana, apstiprināts tiesiskās aizsardzības procesa plāns, kura īstenošanai noteikts četru gadu termiņš. Tiesa spriedumā nepareizi norādījusi, ka ZS /ZS nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesa īstenošana neietekmē tiesvedību šajā civillietā.

ZS /ZS nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānā ir ietvertas maksājumu saistību segšana pret ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ pilnā apmērā 4 gadu periodā un minētais plāns tiek pildīts jau vairāk kā 4 mēnešus.

Maksātnespējas likuma 45.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns ir spēkā no dienas, kad to apstiprinājusi tiesa. Tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns ir obligāts, un tas ir saistošs arī kreditoriem, kuri nav devuši piekrišanu.

Atbildētājas ieskatā iepriekš minētais nozīmē, ka ZS /ZS nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesa īstenošana ietekmē tiesvedību šajā civillietā.

Tiesa atrauti no līgumu par piena pārdošanu noteikumiem ir vērtējusī tikai rēķinu samaksas noteikumus, kas atbildētājas ieskatā ir pretrunā ar noslēgtajiem līgumiem.

Noslēgto līgumu 2.6.punktā ZS/ZS nosaukums B/ apņēmās ražotājām par piegādāto pienu samaksāt ne vēlāk kā 30 darba dienu laikā no kārtējā norēķinu perioda beigām. Līgumu 2.7.punktā noteikts, ka norēķinu periods tiek noteikts 15 dienas, tas ir, no 1. līdz 15.datumam un no 16.datuma līdz mēneša beigām.

Tiesa atsaukusies uz likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 2.pantā noteikts, ka noslēgtajos līgumos starp nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotāju un komersantu, kas nodarbojas ar produkcijas pārstrādi, tirdzniecību vai izmanto produkciju savas saimnieciskās darbības veikšanai, paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas.

Atbildētāja uzskata, ka tiesa ir ignorējusi atbildētājas paskaidrojumos norādīto, ka atbilstoši Pievienotas vērtības nodokļa likuma 31.panta otrajai daļai, ja preces piegādā pastāvīgi ilgstošā periodā (izņemot nomaksas pirkuma darījumus) un par šo preču piegādi periodiski izraksta nodokļa rēķinus vai šāda preču piegāde rada turpmākus maksājumus, darījums ir noticis tad, kad beidzas periods, uz kuru attiecas šādi rēķini vai maksājums.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā vērš tiesas uzmanību uz Pievienotās vērtības nodokļa likuma 125.panta pirmo daļu, kas nosaka nodokļa rēķina jēdzienu un saturu, un nepiekrīt tiesas viedoklim, ka saistību izpildes termiņš ir iestājies un atbildētājai bija pienākums pilnā apmērā norēķināties ar ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ pēc izrakstītajiem rēķiniem. Atbildētājas ieskatā divpusēji noslēgtie līgumi nosaka precīzus piena iepirkuma apmaksas termiņus, savukārt ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ rēķinos noteiktie termiņi ir nepareizi, jo neatbilst līgumu noteikumiem. Tie ir pakārtoti līgumiem. Turklāt līgumu noteikumi atbilst likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 2.pantā noteiktajām 30 dienām.

Atbildētāja uzskata, ka tiesa ir nepareizi aprēķinājusi likumiskos procentus, jo parāda summa ir daļēji samaksāta, atbilstoši tiesiskās aizsardzības procesa plānā noteiktajam grafikam.

Atbildētāja vērš uzmanību uz to, ka neskatoties uz līgumu 4.1.punkta noteikumiem, ZS /ZS nosaukums B/ saņēma no ZS /ZS nosaukums A/ iesniegumu ar paziņojumu par līguma vienpusēju laušanu sākot no 2028.gada 8.februārta tikai vienu dienu iepriekš - 2018.gada 7.februārī.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā norāda uz Lauksaimniecības datu centra saņemto informāciju, no kuras redzams, ka abām ražotājām piederošie dzīvnieki atrodas vienā novietnē Nr.1081538, kas pieder ZS /ZS nosaukums A/ un atrodas nekustamajā īpašumā /nosaukums/ /adrese/ Turklāt piens no abiem ganāmpulkiem tiek savākts vienā piena savākšanas baseinā. Līdz ar to atbildētājas ieskatā nav iespējams nodalīt katrai ražotājai piederošo pienu.

Atbildētāja uzskata, ka ZS /ZS nosaukums B/ pēc ZS /ZS nosaukums A/ līguma uzteikuma vairs nedrīkstēja iebraukt ZS /ZS nosaukums A/ piederošajā piena savākšanas vietā. Turklāt tiesai bija jāvadās no Civilprocesa likuma 97.panta pirmajā daļā noteiktajiem loģikas likumiem un dzīvē gūtajiem novērojumiem - atbilstoši tiem neviens saprātīgs zemnieku saimniecības īpašnieks, saņemot šādu sava līgumpartnera paziņojumu, kas nepārprotami ir vērsts uz pastāvošo līgumattiecību faktisku izbeigšanu, nebūtu vairs sūtījis automašīnu pēc piena.

Saskaņā ar Civillikuma 1432.pantu, kas klusējot vai noteikti izteic savu piekrišanu, tas ar to ir pieņēmis darbību ar visām tās tiesiskām sekām un nevar vairs vēlāk savu piekrišanu ierobežot.

No saistību tiesību skatu punkta - klusēšanu kā pilnīgu bezdarbību likums par gribas izteikumu neatzīst. Proti, tiesa nav ņēmusi vērā Civillikuma 1430.pantā noteikto vispārīgo principu: "Klusēšana nav atzīstama ne par piekrišanu, ne par noliegšanu, izņemot to gadījumu, kad likums tieši prasa pārtraukt klusēšanu, lai to neatzītu par piekrišanu." Tiesību doktrīnā atzīmēts, ka šāda nostāja ir pilnīgi loģiska, jo civiltiesiskā apgrozība kļūtu pilnīgi neparedzama un nedroša, ja klusēšana tiktu pielīdzināta gribas izteikumam.

Atbildētājas ieskatā tiesai šajā gadījumā bija jāpiemēro Civillikuma 1430. un 1433.pants.

Tāpat atbildētāja uzskata, ka ZS/ZS nosaukums A/ un /pers. A/ rīcības rezultātā ir sagrauta ZS /ZS nosaukums B/ radītā piena iepirkuma struktūra, sistēma, iekārta, uzbūve, mehānisms un sastāvs, kā rezultātā mazinājās valsts piensaimniecības produkcijas apgrozījums, naudas un finanšu līdzekļu aprite un valstij maksājamo nodokļu daudzums. Cieta lauksaimniecības uzņēmuma

(organizācijas) - ZS /ZS nosaukums B/ar likumu aizsargātās tiesības un intereses uz komercdarbību.

Atbildētājas ieskatā ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ darbības bija mērķtiecīgas ar nolūku sasniegt precīzu rezultātu. Turklāt tiem bija zināma iedibinātā, nostabilizētā, radītā piena iepirkuma, transportēšanas un nodošanas struktūra. ZS /ZS nosaukums B/ bija arī ieguvusi iekšzemes un starptautisko reputāciju.

Atbildētāja norāda, ka Civillikuma 1589.panta mērķis ir paredzēt gadījumus un apstākļus, kādos līgumslēdzēju pusēm ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma bez otras puses piekrišanas. Normā paredzēti trīs priekšnosacījumi, kur vienam no tiem izpildoties, šāda tiesība pusēm rodas un tie ir;

- ja vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pamatota ar paša līguma raksturu;
- zināmos apstākļos atļauj likums;
- tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Atbildētāja uzskata, ka neviens no Civillikuma 1589.pantā norādītajiem tiesiskajiem pamatiem šajā lietā nav konstatējams.

Labas ticības princips, kas nostiprināts Civillikuma 1.pantā, nozīmē to, ka katram savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāizpilda, ievērojot citu personu pamatotas intereses.

Prasītāja Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde savā rakstveida paskaidrojumā lūdz Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 17.septembra spriedumu civillietā Nr.C71165018 atstāt negrozītu, bet apelācijas sūdzību noraidīt turpmāk minēto apstākļu dēļ.

Prasītāja, izmantojot savas likumā noteiktās tiesības, kā arī izvērtējot atbildētājas nevēlēšanos rast risinājumu ārpus tiesas procesa ar ZS/ZS nosaukums A/ un /pers. A/, iesniedza prasību tiesā par pamatparāda un likumisko procentu piedziņu.

Pamatojoties uz likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 2.panta otro daļu "Noslēgtajos līgumos paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas". Ievērojot termiņus tika veikts likumisko procentu aprēķins, jo atbildētāja nenorēķinājās, kā to paredz pirkuma - pārdevuma līgumu Nr.6 un Nr.7 2.7.punktā noteiktais norēķina periods. Norēķinu periods tika noteikts 15 dienas, t.i. no l līdz 15.datumam un no 16.datuma līdz mēneša beigām". ZS /ZS nosaukums A/ īpašniece un /pers. A/ vērsās pēc palīdzības Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvaldē parāda atgūšanā, kas norāda uz to, kā ka ZS /ZS nosaukums A/ īpašniece un /pers. A/ izmantoja iespēju atgūt parādu, neiesaistot trešās personas parāda atgūšanā, un mēģināja rast risinājumu ar atbildētāju sarunu ceļā. To pierāda arī 2018.gada 7.februārī ZS /ZS nosaukums A/" un /pers. A/ nosūtītie iesniegumi atbildētājai.

Atbildētājai bija jārēķinās ar sekām, kas iestājas, ievērojot Civillikuma 1652.panta trešo daļu, ka parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai līgumu, kā ari jāievēro Civillikuma 2035.pants, kas nosaka, ka pircējam no tā laika, kad viņš sācis pirkto lietu valdīt un lietot, jāmaksā pārdevējam par pirkuma maksu procenti.

Atbildētāja interpretē savas tiesības, atsaucoties uz līgumu Nr.6 un Līguma Nr.7 4.3.punktu, ka ZS/ZS nosaukums B/ ir tiesīga ignorēt viena norēķinu perioda summu, jo ZS/ZS nosaukums A/ īpašniece un /pers. A/ ir izpaudušas līgumu nosacījumus.

Prasītāja norāda, ka atbildētāja par savu tiesību aizskārumu varēja vērsties tiesā un aizsargāt savas intereses. Atbildētāja ir parakstījusies 2018.gada 31.janvāra rēķinos ZS6/33; GG7/33 un 2018.gada 7.februāra rēķinos ZS6/34; GG7/34, kas norāda uz to, ka atbildētāja ir piekritusi, ka svaigpiens ir viņa īpašumā un piekrīt norādītajai svaigpiena cenai, samaksas termiņam, kā arī nav izvirzījusi cita veida pretenzijas pret ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/.

Atbildētāja rēķinu nemaksāšanas varbūtējos iemeslus minējusi pēc samaksas termiņa nokavējuma, tas ir pēc prasītājas 2018.gada 28.februāra vēstules Nr.09.1-9/18/204 nosūtīšanas.

Prasītāja lūdz vērst uzmanību uz to, ka atbildētāja apelācijas sūdzībā neapšauba pamatparāda un likumisko procentu esamību, bet tiek meklēti formāli iemesli sprieduma izpildes kavēšanai. Atbildētāja apelācijas sūdzībā izsaka pieņēmumus un interpretē likuma normas.

Ņemot vērā norādīto, prasītājas apelācijas sūdzība pēc būtības nav pamatota un neatbilst Civilprocesa likuma 416.pantā noteiktajam saturam.

ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ pilnvarotais pārstāvis rakstveida paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norāda turpmāk minētos apstākļus un apsvērumus.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma regulējumam, tiesiskās aizsardzības procesa ierosināšana un īstenošana nav pamats uzsākto tiesvedību apturēšanai vai izbeigšanai, iepretim tam, kā tas, piemēram, ir gadījumos, ja ir pasludināts juridiskās personas maksātnespējas process. Tādējādi, izskatot lietu laikā, kad tiek īstenots tiesiskās aizsardzības process, tiesa, pretēji nepamatotam atbildētājas viedoklim apelācijas sūdzībā (21.punkts), ir pilnībā ievērojusi likuma prasības.

Attiecībā uz apelācijas sūdzības 21.punktā norādīto, ka tiesvedības rezultātā prasītāji iegūs piespiedu piedziņas tiesības un tiesības uzsākt izpildes lietvedību pret ZS/ZS nosaukums B/, pārstāvis norāda, ka atbilstoši Maksātnespējas likuma 37.panta 1.daļas l.punkta noteikumiem, sprieduma piespiedu izpildes uzsākšana nebūs iespējama, jo minētā tiesību norma nosaka, ka tiesiskās aizsardzības procesa ierosināšana ir pamats spriedumu izpildes lietvedības apturēšanai lietās par piespriesto, bet no parādnieka nepiedzīto summu piedziņai. Attiecīgi, ja ir pamats apturēt jau līdz tam ierosinātās izpildu lietas, attiecīgi zvērinātam tiesu izpildītājam nebūs pamata ierosināt jaunu izpildu lietvedību. Uzsākto tiesvedību turpināšanas mērķis, paralēli noritot tiesiskās aizsardzības procesam, ir, lai līdz pilnīgas ticamības pakāpei izšķirtu strīdu, kuru parādnieks uzskata par strīdus saistību. Atšķirībā no maksātnespējas procesa, kurā administrators pieņem lēmumu par prasījuma atzīšanu vai noraidīšanu, tiesiskās aizsardzības procesa laikā šādi lēmumi netiek pieņemti, līdz ar to uzsāktās tiesvedības iztiesāšana līdz galam ir vienīgais veids, kā strīdus saistību nodibināt par neapstrīdamu saistību.

Attiecībā uz apelācijas sūdzībā norādīto, ka ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ līgumiskā attiecība ar ZS /ZS nosaukums B/ beidza pastāvēt ar 2018.gada 8.februāri, kas sakrīt ar brīdi, kad ZS /ZS nosaukums B/pēc ZS "/ZS nosaukums A/ paziņojuma par atkāpšanos no līguma pārtrauca ierasties pakaļ pienam. Turklāt /pers.A/ nebija sūtījusi ZS /ZS nosaukums B/paziņojumu par līguma pārtraukšanu.

Nav strīda par faktu, ka 2018.gada 7.februārī ZS /ZS nosaukums A/ paziņoja ZS "/Nosaukums B/, ka sākot ar 2018.gada 8.februāri ZS /ZS nosaukums A/ lauž svaigpiena pirkuma līgumu un maina piena iepircēju. Nav strīda arī par to, ka kopš tā brīža ZS /ZS nosaukums B/ neieradās vairs pēc piena, un ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ pienu vairs nepārdeva, faktiski radot situāciju, ka līgums netika pildīts defacto.

Lai arī ZS /ZS nosaukums B/uzskata, ka līguma pārtraukšanas gadījumā bija slēdzama rakstveida vienošanās, tomēr puses,

noslēdzot līgumus, bija izvēlējušās līgumu rakstisku formu atbilstoši Civillikuma 1482.pantam situācijā, kad to neprasa likums, tādējādi vienošanās nolūks bija dabūt rakstisku aktu tikai kā līdzekli pierādījumu atvieglošanai atbilstoši Civillikuma 1489.pantam. Ievērojot to, ka pastāvēja iespēja pašus līgumus vispār neslēgt rakstveidā, tad arī attiecīgu grozījumu izdarīšana līgumu saturā un vienošanās par līgumu pirmstermiņa izbeigšanu arī nav obligāti noslēdzama rakstveidā, jo tā neietekmē vienošanās par līgumu izbeigšanas faktu kā tādu. Tas nozīmē, ka puses varēja vienoties izbeigt līgumus arī mutiski vai ar konkludentām darbībām, kas konkrētajā situācijā arī noticis, proti, pēc ZS /ZS nosaukums A/ iniciatīvas lauzt līgumu. Attiecīgi ZS /ZS nosaukums B/, nebraucot pakaļ pienam, arī ir piekritusi faktiskai līgumu izbeigšanai. Šādos apstākļos līgumi tika izbeigti abpusēji. Pie tam situācija ar /pers. A/ pierāda, ka līguma izbeigšana bija pušu konkludentu darbību sekas.

Apelācijas sūdzībā ZS /ZS nosaukums B/ apraksta savas saimnieciskās darbības struktūru. Minētā sakarā pārstāvis paskaidro, ka ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ nevar uzņemties atbildību par ZS /ZS nosaukums B/ saimnieciskās darbības plānošanas riskiem. Ja ZS /ZS nosaukums B/ ieskatā tās saimnieciskās darbības riskus ietekmē ikviens no tās klientiem un attiecīgi tā vēlējās savus klientus padarīt līdzatbildīgus par ZS /ZS nosaukums B/ saimnieciskās darbības neveiksmēm, tad bija slēdzamas attiecīgas vienošanās, kas saistītu visas puses.Vērtējot līguma saturisko tvērumu, tie ir bijuši vērsti uz tā saucamā sadarbības fakta nostiprināšanu. ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ apņēmās ražot un pārdot pienu, savukārt ZS /ZS nosaukums B/ apņēmās pienu pirkt. Ne no viena līgumu punktiem neizriet, ka puses būtu saistītas ar konkrētu saražotā piena apjomu vai atbildību par piena nepiegādāšanu. Plānojot savas saimnieciskās darbības struktūru un nerēķinoties ar attiecīgiem riskiem, ir pašu saimnieciskās darbības plānotāju atbildība.

Strīdā starp ZS /ZS nosaukums B/ un ZS/ZS nosaukums C/ tika noraidīta ZS /ZS nosaukums B/ pretprasība par zaudējumu piedziņu, kas pamatota ar līdzīgiem apstākļiem par līguma vienpusēju laušanu no ZS /ZS nosaukums C/ puses. Tomēr Vidzemes apgabaltiesa 2020.gada 9.oktobrī nosprieda, ka ZS /ZS nosaukums C/ rīcība nav neattaisnojama, kā arī nav iegūti pietiekami pierādījumi cēloniskajam sakaram starp nodarītajiem zaudējumiem un neatļauto darbību. Spriedums minētajā lietā ir stājies likumīgā spēkā 2021.gada 1. februārī.

2020.gada 10.jūnijā spēkā stājās "Covid ? 19 infekcijas izplatības pārvaldības likums", kura 10.pants noteic, ka civillietu tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja ir iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

Tiesas kolēģija uzskata, ka minēto civillietu ir iespējams izskatīt rakstveida procesā, par ko tiesa laikus ir informējusi lietas dalībniekus, nosakot termiņu papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai.

Par lietas izskatīšanu rakstveida procesā lietas dalībniekiem nosūtīts paziņojums (lietas 2.sēj.118.lapa).

Motīvu daļa

Tiesas kolēģija, iepazinusies ar civillietas materiāliem un novērtējusi iegūtos pierādījumus to kopumā, atzīst, ka prasītājas prasība kā pamatota ir apmierināma pilnīgi, bet atbildētājas pretprasība kā nepamatota ir noraidāma pilnīgi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar atbildētājas apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā un nepārbauda faktus, kas konstatēti pirmās instances tiesā, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā nosaka prasības pieteikums, pirmās instances tiesas spriedums un apelācijas sūdzība.

Lietā nav strīda un apelācijas sūdzībā nav apstrīdēti turpmāk norādītie fakti.

2017.gada 2.septembrī starp ZS /ZS nosaukums B/ un ZS "/ZS nosaukums A/, kā arī starp ZS /ZS nosaukums B/ un /pers. A/ noslēgti pirkuma - pārdevuma līgumi, attiecīgi Nr.6 un Nr.7, par piena ražošanu un pārdošanu. Līgumslēdzēji vienojušies, ka līgumcena par pienu tiek noteikta cenu saskaņošanas protokolos, kas pievienoti līgumiem.

Norēķinu kārtība noteikta minēto līgumu 2.6.un 2.7.punktā. Savukārt līgumu izpildes termiņš - 5.1.punktā.

Lietā noskaidrots un strīds nepastāv par to, ka 2018.gada 28.februārī piena ražotāji ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ ir vērsušies Lauku atbalsta dienesta Lielrīgas reģionālās lauksaimniecības pārvaldē ar iesniegumiem par pārstāvības nodrošināšanu tiesā par parāda, attiecīgi par 25402,09 EUR un 2018,94 EUR piedziņu no ZS /ZS nosaukums B/ par laika periodā no 2018.gada 15.janvāra līdz 2018.gada 7.februārim piegādāto pienu (lietas 1.sēj.7., 15.lapa).

Apelācijas sūdzībā nav apstrīdēti fakti, ka piena ražotāja ZS /ZS nosaukums A/ laika periodā no 2018.gada 15.janvāra līdz 2018.gada 7.februārim pārdeva pircējai ZS /ZS nosaukums B/ pienu 71748 kg par kopējo summu 25402,09 EUR, ko apliecina 2018.gada 31.janvāra rēķins Nr.ZS6/33 un 2018.gada 7.februāra rēķins Nr.ZS6/34 (lietas 1.sēj.8.lapa). Savukārt piena ražotāja /pers. A/ laika periodā no 2018.gada 15.janvāra līdz 2018.gada 7.februārim pārdeva pircējai ZS /ZS nosaukums B/ pienu 6900 kg par kopējo summu 2018,94 EUR, ko apliecina 2018.gada 31.janvāra rēķins Nr.GG7/33 un 2018.gada 7.februāra rēķins Nr.GG7/34 (lietas 1.sēj.70., 71.lapa).

Nav strīds, ka pircēja ZS /ZS nosaukums B/ norādīto svaigpienu ir saņēmusi, bet par to nav norēķinājusies.

Tiesas kolēģija, izskatot lietu rakstveida procesā, atzīst, ka pārsūdzētajā Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 17.septembra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piekātās daļas noteikumiem tiesas kolēģija pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai un nesaskata par nepieciešamu spriedumu motīvu daļā atkārtoti norādīt Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus.

Savukārt atbildētājas ZS/ZS nosaukums B/ apelācijas sūdzībā minētos apstākļus un argumentus tiesas kolēģija atzīst par nepamatotiem un uzskata, ka tie nedod pamatu tiesas kolēģijai lietā taisīt atšķirīgu spriedumu.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā ir izteikusi lūgumu - atcelt Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 17.septembra spriedumu.

Tiesas kolēģija vērš atbildētājas uzmanību uz to, ka gadījumi, kad pirmās instances tiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, uzskaitīti Civilprocesa 427.panta pirmajā daļā.

Tiesas kolēģija, izskatot lietu rakstveida procesā, nekonstatē nevienu no Civilprocesa likuma 427.panta pirmajā daļā norādītajiem gadījumiem, kas dotu pamatu atcelt Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 17.septembra spriedumu.

Lietā nodibināts, ka ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 29.aprīļa spriedumu civillietā Nr.C71144621 ir noteikta ZS /ZS nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesa īstenošana, apstiprināts tiesiskās aizsardzības procesa plāns, kura īstenošanai noteikts četru gadu termiņš.

Šajā sakarā attiecībā uz apelācijas sūdzībā norādīto, ka tiesvedības rezultātā ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ iegūs piespiedu piedziņas tiesības un tiesības uzsākt izpildes lietvedību pret ZS /ZS nosaukums B/, tiesas kolēģija norāda, ka atbilstoši Maksātnespējas likuma 37.panta 1.daļas 1.punkta noteikumiem, sprieduma piespiedu izpildes uzsākšana nebūs iespējama, jo minētā tiesību norma nosaka, ka tiesiskās aizsardzības procesa ierosināšana ir pamats spriedumu izpildes lietvedības apturēšanai lietās par piespriesto, bet no parādnieka nepiedzīto summu piedziņai. Šajā lietā spriedums nav stājies spēkā un tiesvedība turpinās, paralēli noritot tiesiskās aizsardzības procesam. Atšķirībā no maksātnespējas procesa, kurā administrators pieņem lēmumu par prasījuma atzīšanu vai noraidīšanu, tiesiskās aizsardzības procesa laikā šādi lēmumi netiek pieņemti, līdz ar to uzsāktās tiesvedības iztiesāšana līdz galējā tiesas nolēmuma pieņemšanai lietā ir vienīgais veids, kā strīdus saistību nodibināt par neapstrīdamu saistību.

Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģijas ieskatā nav pamatoti atbildētājas apsvērumi apelācijas sūdzībā par to, ka ZS /ZS nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesa īstenošana ietekmē tiesvedību šajā lietā.

Pirmās instances tiesa prasību daļā par parāda piedziņu apmierinājusi, pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1828., 2021., 2033.pantu un iepriekš norādītajiem faktiem, proti, ka starp ZS /ZS nosaukums A/ un atbildētāju ZS /ZS nosaukums B/, kā arī starp /pers. A/ un atbildētāju ZS /ZS nosaukums B/ 2017.gada 2.septembrī ir nodibinātas no pirkuma līguma izrietošas attiecības (Civillikuma 2002.pants), ka ražotājas ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ uzņemtās saistības ir izpildījušas, piegādājot produkciju, savukārt atbildētāja savas saistības nav pildījusi, neveicot maksājumu likumā noteiktajā termiņā, kā rezultātā ir izveidojies parāds.

Tiesas kolēģija piekrīt pirmās instances tiesas argumentācijai un papildus norāda, ka līgumu 2.6., 2.7.punktā ietvertais nosacījums - pircējs par ražotāja piegādāto pienu samaksu veic ne vēlāk kā 15 dienu (norēķinu periods) un vēl 30 darba dienu laikā no kārtējā norēķinu perioda beigām, neatbilst likumā noteiktajam obligātajam samaksas termiņa ierobežojumam.

Likuma "Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem" 2.pantā noteikts, ka noslēgtajos līgumos starp nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas ražotāju un komersantu, kas nodarbojas ar produkcijas pārstrādi, tirdzniecību vai izmanto produkciju savas saimnieciskās darbības veikšanai, paredzamais samaksas termiņš nedrīkst pārsniegt 30 dienas no produkcijas piegādes dienas.

Ņemot vērā, ka likums aizliedz pasliktināt nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas apmaksas nosacījumus, noslēdzot līgumu, samaksas par produkciju termiņa aprēķins veicams, ievērojot likuma nosacījumus, proti, no produkcijas piegādes dienas. Līdz ar to nevar atzīt par pamatotu atbildētājas atsauci uz līguma 2.4.punktu, kas noteic, ka īpašuma tiesības no ražotāja uz pircēju pāriet ar piena pieņemšanas pavaddokumenta, kuru paraksta līdzēji vai to pilnvarotie pārstāvji, parakstīšanas brīdi, un secīgi saistīt samaksas termiņa aprēķināšanu ar pavadzīmes saņemšanas datumu.

Pirmās instances tiesa savā spriedumā pareizi norādījusi uz spriedumu līdzīgā lietā Lauku atbalsta dienesta celtā prasībā cita piena ražotāja interesēs pret ZS /ZS nosaukums B/, kuras spriedums stājies likumīgā spēkā 2021.gada 1.februārī, kad Senāts ar 2021.gada 1.februāra rīcības sēdes lēmumu atteicis pieņemt ZS /Nosaukums B/ kasācijas sūdzību. Vidzemes apgabaltiesas spriedumā norādīts, ka likums aizliedz pasliktināt nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas apmaksas nosacījumus, noslēdzot līgumu, samaksas par produkciju termiņa aprēķins veicams, ievērojot likuma nosacījumus, proti, no produkcijas piegādes dienas. Līdz ar to nevar atzīt par pamatotu atbildētājas atsauci uz līguma 2.4.punktu, kas noteic, ka īpašuma tiesības no ražotāja uz pircēju pāriet ar piena pieņemšanas pavaddokumenta, kuru paraksta līdzēji vai to pilnvarotie pārstāvji, parakstīšanas brīdi, un secīgi saistīt samaksas termiņa aprēķināšanu ar pavadzīmes saņemšanas datumu" *(skat. Vidzemes apgabaltiesas 2020.gada 9.oktobra spriedums lietā CA-0191-20/11).*

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājai jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Tā kā atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus par pieprasītās parāda summas pilnīgu vai daļēju samaksu (Civillikuma 1838.pants), ZS /ZS nosaukums B/ ir jāsamaksā pirkuma maksa par pārdoto preci (pienu). Tātad no ZS /ZS nosaukums B/ piedzenams par labu ZS /ZS nosaukums A/ pamatparāds 25402,09 EUR, bet par labu /pers. A/ pamatparāds 2018,94 EUR.

Tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja likumiskos nokavējuma procentus aprēķinājusi pareizi (lietas 1.sēj.98.lapa) un prasījumu par to piedziņu pamatoti apmierinājusi ņemot vērā Civillikuma 1765.panta otrās daļas noteikumus, ka likumisko procentu apmērs par tāda naudas parāda samaksas nokavējumu, kas kā atlīdzība nolīgta līgumā par preces piegādi, par pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, ir astoņi procentpunkti virs procentu pamatlikmes (1765.p.3.d.) gadā, bet līguma attiecībās, kurās piedalās patērētājs, - seši procenti no simta gadā.

Tiesas kolēģija konstatē, ka apelācijas sūdzībā atbildētāja nav norādījusi uz to, ka, apmierinot prasību daļā par likumisko nokavējumu procentu piedziņu, pirmās instances tiesa būtu piemērojusi vai iztulkojusi nepareizi kādu no iepriekš minētajām materiālo tiesību normām.

Tātad no ZS /ZS nosaukums B/ par labu ZS /ZS nosaukums A/ piedzenami likumiskie nokavējuma procenti 2159,12 EUR, bet par labu /pers. A/ piedzenami likumiskie nokavējuma procenti 171,64 EUR apmērā, kas aprēķināti par laika periodu no 2018.gada 2.marta līdz 2019.gada 26.martam.

Civilprocesa 195.pants nosaka tiesas pienākumu spriedumā par naudas summas piedziņu norādīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus un norādīt arī procentu apmēru.

ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ ir arī tiesības saņemt no atbildētājas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) likumiskos 8 procentpunktus virs galējās procentu pamatlikmes (1765.p.3.d.) gadā, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās, no neatmaksātās parāda pamatsummas, ievērojot Civillikuma 1763.pantā minētos procentu pieauguma ierobežojumus.

Atbildētāja ZS/ZS nosaukums B/ cēlusi tiesā pretprasību pret ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ par zaudējumu - negūtās peļņas 30558,85 EUR piedziņu.

Pret ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ vērsto prasījumu par zaudējumu piedziņu atbildētāja saistījusi ar apstākli, ka ZS /ZS nosaukums A/ īpašniece prettiesiski, pretēji līguma noteikumiem - bez pušu rakstveida vienošanās noslēgšanas, pirms līgumā noteiktā termiņa iestāšanās pārtraucis pildīt ar līgumu uzņemtās saistības, nodarot atbildētājai zaudējumus negūtās, atrautās peļņas veidā.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums, noraidot ZS /ZS nosaukums B/ pretprasību, ir pareizs un apelācijas instances tiesa pievienojas sprieduma motivācijai. Apelācijas sūdzībā minētie argumenti nedod pamatu pretprasības apmierināšanai.

Civillikuma 1770.pants noteic, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu, katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Civillikuma 1779.pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Zaudējumu atlīdzināšana ir galvenais civiltiesiskais līdzeklis tiesību aizskāruma mantisko seku novēršanai un tās mērķis ir nodrošināt pēc iespējas pilnīgāku tāda stāvokļa atjaunošanu, kāds būtu bijis tad, ja aizskārums nebūtu noticis.

Savukārt Civillikuma 1772.pants noteic, ka jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums.

Tiesību teorijā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv trīs šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un prettiesisko rīcību (Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. Tiesu nama aģentūra, Rīga, 2006, 209.lpp.).

Tiesas kolēģija nepiekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam, ka 2017.gada 2.septembrī starp pusēm noslēgtie pirkuma – pārdevuma līgumi Nr.6 un Nr.7 tiesiski bija spēkā līdz 2018.gada 20.decembrim.

Līguma 5.1.punktā noteikts, ka līgums stājas spēkā ar parakstīšanas brīdi un ir spēkā līdz 2018.gada 20.decembrim. Līgumu var lauzt abām pusēm par to rakstiski vienojoties. Par to viens līdzējs otru līdzēju rakstiski informē 20 darba dienu laikā (līguma 4.1punkts).

Nav strīda par to, ka līgumu 1.1.punktā uzņemtās saistības (ražotājs ražo un pārdod, bet pircējs pērk pienu) līdzēji nav pildījuši no 2018.gada 8.februāra.

Lietā noskaidrots un par to nav strīda, ka 2018.gada 7.februārī ZS /ZS nosaukums A/ īpašniece /pers. E/ paziņojusi atbildētājai par piena piegādes pārtraukšanu ar 2018.gada 8.februāri, savukārt ZS /ZS nosaukums B/īpašnieks /pers. I/ no 2018.gada 8.februāra vairāk nav braucis pēc piena līgumos Nr.6 un Nr.7 norādīto piena pieņemšanas vietu ZS /ZS nosaukums A/, /asrese/ (līgumu 1.2.punkts).

Tiesas kolēģijas ieskatā vērā ņemams apstāklis, ka ZS /ZS nosaukums A/ īpašniece /pers. E/ jau 2018.gada 9.janvārī nosūtīja iesniegumu atbildētājai ar lūgumu rast iespēju grozīt līguma Nr.6 2.6.punktu (par saražotā piena samaksas termiņiem), brīdinot atbildētāju, ka pretējā gadījumā ZS /ZS nosaukums A/ būs jālauž līgums un jāmaina piena iepircējs (lietas 1.sēj.58.lapa).

Lietā nav pierādījumu, kas liecinātu, ka atbildētāja par to būtu izteikusi jebkādus iebildumus, vai mēģinājusi rast kompromisu ar piena ražotājiem ZS /ZS nosaukums A/ un /pers.A/. Tādējādi atbildētāja nerīkojās tā, lai pēc iespējas novērstu vai mazinātu zaudējumus (Civillikuma 1776.pants). Tikai 2019.gada 20.novembrī, tas ir, vairāk kā pusotru gadu pēc tam, kad prasību par parāda piedziņu tiesā bija cēlusi prasītāja Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde ZS /ZS nosaukums A/ un /pers.A/ interesēs pret ZS /ZS nosaukums B/ par parāda un likumisko nokavējumu procentu piedziņu, atbildētāja iesniedza lietā pretprasību pret ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ par zaudējumu negūtās, atrautās peļņas veidā piedziņu.

Pie šādiem konstatētiem apstākļiem apelācijas instances tiesa piekrīt un pievienojas pirmās instances tiesas motivācijai, atzīstot, ka atbildētāja jau kopš 2018.gada 8.februāra ir apzinājusies savas rīcības sekas un to, ka līgumu darbība ir izbeigta. Tātad atbildētāja ar savām darbībām, klusējot ir lauzusi starp pusēm noslēgto līgumu 2018.gada 8.februārī.

Minētais atbilst Civillikuma 1432.pantā noteiktajam, kas klusējot vai noteikti izteic savu piekrišanu, tas ar to ir pieņēmis darbību ar visām tās tiesiskām sekām un nevar vairs vēlāk savu piekrišanu ierobežot.

Pie konstatētajiem apstākļiem, ka līgumi vairs abpusēji netika pildīti, strīda izšķiršanā nav nozīmes atbildētājas iebildumiem apelācijas sūdzībā par to, ka ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ bija jāievēro līgumu 4.1.punktā paredzētais, ka līgumu var lauzt abām pusēm par to rakstiski vienojoties, par to viens līgumslēdzējs rakstiski informē otru 20 darba dienu laikā, un šāda vienošanās kļūst par līguma neatņemamu sastāvdaļu.

Rezumējot iepriekš norādīto, tiesas kolēģija atzīst, ka ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ rīcība, ko atbildētāja saistījusi ar zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu, nav atzīstama par neattaisnojamu rīcību. Savukārt, nekonstatējot ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ konkrētu prettiesisku rīcību - darbību vai bezdarbību, kas būtu cēloniskā sakarā ar ZS/ZS nosaukums B/ norādīto zaudējumu rašanos, tiesas kolēģijai nav pamata vērtēt prasīto zaudējumu esību un to apmēru.

Pie šādiem apstākļiem ZS/ZS nosaukums B/ pretprasība pret ZS /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ par zaudējumu piedziņu ir pilnīgi noraidāma.

Vienlaikus norādāms, ka apelācijas instances tiesa nevērtē pārējos apelācijas sūdzībā minētos argumentus un apsvērumus, jo tiesai nav pienākums atbildēt uz jebkuru procesa dalībnieka argumentu, bet gan tikai uz tādiem, kas attiecas uz lietu un ir nozīmīgi *(sk.Augstākās tiesas Senāta 2018.gada 19.februāra spriedums lietā Nr.SKC-7/2018, 2018.gada 29.marta spriedums lietā Nr.SKC-43/2018, kā arī Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 140.lpp.).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums apmierināts pilnīgi vai daļēji.

Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8501 EUR līdz 57000 EUR – to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 EUR.

ZS /ZS nosaukums A/ radušies izdevumi advokāta (orderis – lietas 1.sēj. 237.lapā, 2.sēj. 126.lapa) palīdzības samaksai pirmās instances un apelācijas instances tiesās 2087,26 EUR apmērā (rēķini lietas 2.sēj.29.lapa -816,75 EUR; 30.lapa-862,13 EUR un 137.lapa-408,38 EUR), kas saskaņā ar norādītajām tiesību normām ZS /ZS nosaukums A/ labā piedzenami no ZS /ZS nosaukums B/.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 5.punktam no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvotas valsts iestādes, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Prasība apmierināta pilnā apmērā un ņemot vērā norādīto, no ZS/ZS nosaukums B/ valsts labā piedzenama valsts nodeva 1220,72 EUR.

Lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 14,26 EUR (izdevumu saraksti lietas 1.sēj.1.lapa un 2.sēj. 114.lapa). ZS /ZS nosaukums B/, iesniedzot pretprasību, samaksājusi 9,40 EUR (maksājumu apliecinoši dokumenti lietas 1.sēj.151., 153.lapa). Tā kā prasība apmierināta pilnā apmērā, bet pretprasība noraidīta, nesamaksātā starpība 4,86 EUR valsts labā piedzenama no ZS /ZS nosaukums B/.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432. - 434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

pilnīgi apmierināt prasību.

Piedzīt no /ZS nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /ZS nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, parādu 25402,09 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 2159,12 EUR par laiku no 2018.gada 2.marta līdz 2019.gada 26.martam, tiesāšanās izdevumus 2087,26 EUR, kopā 29648,47 EUR, samaksu veicot AS "SEB banka" kontā Nr/konta numurs/

Piedzīt no /ZS nosaukums B/ reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, parādu 2018,94 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 171,64 EUR par laiku no 2018.gada 2.marta līdz 2019.gada 26.martam, kopā 2190,58 EUR, samaksu veicot AS "Swedbank" kontā Nr/konta numurs/.

Noteikt zemnieku saimniecībai /ZS nosaukums A/ un /pers. A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos astoņus procentpunktus virs galējās procentu pamatlikmes (1765.p.3.d.) gadā, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās, no neatmaksātās parāda pamatsummas, ievērojot Civillikuma 1763.pantā minētos procentu pieauguma ierobežojumus.

Pilnīgi noraidīt /ZS nosaukums B/pretprasību par zaudējumu piedziņu.

Piedzīt no /ZS nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij valsts nodevu 1220,72 EUR.

Valsts nodeva valsts labā nomaksājama - Saņēmējs: Valsts kase, Reģistrācijas Nr.90000050138, Konta Nr./konta numurs/, BIC, kods TRELLV22. Maksājuma dokumenti iesniedzami Vidzemes apgabaltiesas kancelejā.

Piedzīt no /ZS nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,86 EUR.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi valsts labā nomaksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kontā Nr/konta numurs/, Valsts kase, kods TRELLV22, norādot datus personas vai lietas identificēšanai. Maksājuma dokumenti iesniedzami Vidzemes apgabaltiesas kancelejā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senātā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2022.gada 17.marta, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesnesis referents D.Lazdiņš

Tiesnese S.Bakmane

Tiesnesis A.Bukavs